

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Școala atletismului

Importanța ordinilor călugărești terțiare — Avantposturile creștinismului integral — Reforma societății prin terțiari

de prof. Dumitru Neda

Nu mă gândesc la atleții mușchilor și ai pumnilor, ci la ai voinței și ai spiritului; și la școala în care se formează aceștia din urmă. Asta pentru că viitor de aur doresc Țării și Bisericii mele. Iar așa ceva nu dela plepturile tăbăcite'n brufteu se poate aștepta, ci dela personalitățile oșelite în aspră disciplină creștină, morală-intelectuală; dela suflete imbiabate de Spiritul ce a populat în toată vremea atelierile eroilor virtuții, mănăstirile.

Se va părea riscată afirmația aceasta. Și totuși nu e. Cel puțin nu în așa măsură cum va fi ispitit cineva să creadă. Creștinismul, înțeles bine și trăit consecvent, duce fără greș la idealul monahal (S. Francisc de Sales). Chiar și dacă n'ar avea haina vreunei tagme, și nici n'ar avea de gând să faci vreodată jurminte mănăstirești. Fără strașnică stăpânire de sine și fără implacabilă supunere și ascultare de comandamentele mai binelui nu se ajunge la nimica mare. Reformele toate, atât cele individuale cât și cele sociale, numai în zodia desăvârșitei asheze se duc la îndeplinire. Lucrul acesta l-a observat de mult Sf. Iou Gurădeaur: Vrei să-ți arăt pe cei dela cari va veni mântuirea? întreabă acest iluminat, în preajma dezastrului ce pândia imperiul roman și se desina deja în zare. Și răspunde categoric: monahii. În el vede dânsul lumina lumii, farul care luminează departe pe valuri și cărmulește pe corăbieri. Și exact ca sfântul ierarh țarigrădean de odinioară judecă, la 1824, și celebrul cardinal Wiseman, care scrie lordului Shwresbury: „Trimiteți în Anglia oameni cu viață austeră și manierați, în haina mănăstirilor și cu semnele mortificației în toate trăsăturile lor; oameni cari să propovăduiască judecata, moartea, pedepsele viltoare, pocăința, dreptatea, caritatea, și vor fi ascultați cu respect, și se vor vedea minuni de reformă socială în Marea Britanie”.

Spiritul acesta de serioasă și prudentă austeritate este ceea ce ne trebuie nouă astăzi. Bisericanilor și mirenilor. Și n'am ști ce înseamnă „sentire cum Ecclesia”, dacă nu ne-am bucura de mijirea zorilor acestui spirit de sfântă asprime cu sine, și în biserică noastră. S'a semnalat și în rândurile acestei foi, nu odată, când s'a luat notă despre sfelnicile înjghebări terțiare de ici și de colo în cuprinsul Provinciilor mitropolitane, și s'a mers chiar și mai departe: s'a pledat deschis și pe față pentru întărirea acestei mișcări.

Și bine s'a făcut. Abstrăgând dela forma cutare și cutare (franciscană, dominicană, carmelitană, salesiană, etc.), ideea terțiară ca atare e de o frumusețe și bogăție religioasă-etică ex-

cepțională. Înseamnă nici mai mult nici mai puțin decât să răsădești în lume forțele duhovnicești cari au lucrat până aci aproape exclusiv între ziduri de chinovii, împodobind însă biserică Domnului cu mil și mil de mucenici, fecloare înțelepte, cuvioși și cuvioase și atâtea luminare strălucite. Căci terțiarul deși trăiesc în lume, în familie, în armată și ateliere, la coarnele plugului și după teighea, totuși formează tagmă călugărească în adevăratul înțeles al cuvântului, cu vrednicile vieții monahicești. A spus-o Plus IX: „Ordinul al Treilea nu numai că-i sfânt, meritoriu, conform desăvârșirii creștine; e mai mult, căci formează un Ordin veritabil și propriu zis, cu totul deosebit de orice altă asociație”. Plugari, zileri, medici, advocați, ingineri, profesori, generali, bărbați de stat, artiști, preoți de pe toate treptele ierarhice, au cu toții loc aci. Și de fapt îl și găsim alături într'o frăție cum numai în ceriu poate să mai fie. Câteva nume, de mai de mult, și din vremuri mai aproape de noi. Seria o începe (forma franciscană) negustorul Luchiesio cu soția la 1221, la îndemnul și urmând îndrumările chiar ale Sărăcuțului din Assisi. Vin apoi alții: Sf. Ludovic, regele Franței; Carol Quintul, Palestrina, Vasco di Gama, Galilei, Thomas Morus, Silvio Pellico, prof. univ. Contardo Ferrini, academicianul Goyau, fostul cancelar german Brüning și alte mii și milioane (actualmente numai terțiarul franciscan sunt peste trei milioane), între cari o serie de preoți, vlădici, cardinali și Papi. Mgr. Delamair a putut zice la Roubaix: „Eu cunosc gândul intim a lui Plus X, cum am cunoscut și pe al lui Leon XIII. Pentru primul Pontif, ca și pentru cel'alt, Ordinul al Treilea e sâmburele ridicării din nou, a reînnoirii și a renașterii ordinii sociale”. Leon XIII a repetat-o de o mulțime de ori: Pentru mine reforma socială este Ordinul al Treilea. Convingere împărtășită și de Plus X, Benedict XV și actualul Pontifice, cari toți ilustrează și ei, ca membri, catastrofa terțiarilor.

Regula lor de viață? Cu foarte neînsemnate deosebiri de amănunt, convin cu toții în aceea că se mărturisesc și se cuminecă cel puțin odată la lună; nu poartă haine de mătăasă; sunt moderați și nepretenzivi într'ale mâncării și beuturii; în posturile prescrise; recitează zilnic câte 12 Tatăl Nostru, Născătoare și Mărire; nu vor ceti și cu atât mai puțin vor cumpăra tipărituri dușmane credinței și moralei; în schimb vor avea grijă să aibă la casă, după puteri, cărți și vre-un ziar sau revistă bună; sub haină vor purta semnele cinului din care fac parte etc. În temelul juru-

ințelor monahale și a îndatoririlor acestora au drept la toate comorile sufletești ale tagmei regulate căreia-i sunt afiliați: indulgențe și alte favoruri speciale. Toate acestea cu învolala și binecuvântarea a o mulțime de Pontifici Romani. (Numai regula terțiarilor franciscani a fost aprobată și apărută de 40 Papi, două săboare ecumenice (1311 și 1512) și mai bine de 200 bule papale).

Asta-i „școala atletismului”, cum a numit-o Leo XIII. A atletismului evanghelic, de sine înțeles. Roadele se știu: 92 de sfinți și fericici, recunoscuți sărbătorește de sf. Biserică. Cine-și poate închipui și numai aproximativ pe acela dintre ei, pe cari mâna Celui Preaînalt l-a trecut, tainic, de atari, în cartea vieții de veci?

E numai firesc să dorim s'avem și noi școală similară, cu cât mai mulți școlari. Asta pentru că avem lipsă de idealști, călăuziți de lumina evangheliei. Și în cadrele organizației terțiare asta se află: o noțiune mai înaltă și mai purificată a vieții creștine; un mijloc puternic pentru a satisface exigențele acestui fel de viață; practica suportării frățești; întrecerea în bine, rugăciuni și lucrări în comun; în sfârșit: creștinismul trăit din plin (M. Gonin). Atâtea avantagii deosebite așteaptă pe membru în legăturile acestea: o regulă care nu lasă loc capriciului, bogăția unor rugăciuni de zi ce au meritul oficiului liturgic; participarea la tot binele ce-l săvârșesc toți și toate, câți și câte fac parte din cinul respectiv; numeroasele sufragii după moarte; protecția specială a Sfinților ordinului. Să mai înșirăm și binele imens ce înseamnă pentru o parohie să aibă grupate un mănunchiu de bunevoine sincere dornice de mai bine, gata să steie într'ajutorul parohului în toată vremea, — trupe de elită pe cari păstorul sufletească se poate răzlima în orice întreprindere de refacere bisericească-parohială și de spiritualizare. Pacea casnică, liniștea publică, finețea și integritatea moravurilor, folosința înțeleaptă a bunurilor private și păstrarea lor; cu un cuvânt: cele mai solide temelii ale culturii și stabilității sociale în atmosfera acestei organizații se înfiripează și se întăresc, cum bine a văzut-o Leo XIII de binecuvântată pomenire. — Și când te gândești că această atmosferă înviorătoare e atât de potrivită tuturor păturilor sociale; impune atât de puține practice exterioare și totuși străbate așa de adânc, ridică atât de sus, și schimbă atât de mult, în bine, structura sufletească a creștinului care altfel, rămânând un izolat, poate că toată viața sa ar rămânea să se târăie, în pas de melc, pe jos.

Problema e și de însemnătate, și de actualitate. Părinților Basiliiani dela Bixad le încumbă sarcina mare și sfântă de a da haina și a croi alvie românească, răsăritean-catolică acestui curent de spiritualizare. (E atât de vast și de bogat patrimoniul Sf. Vasile, din a cărui comori atât de mult a scos Apusul, fie de-a dreptul din „Regulele” sale, fie din paginile

„aproape toate divine“ și „dumnezeiește apetisante“ ale dobrogeanului Ioan Cassian, cum se exprimă nemuritorul Henri Bremond.) Asta nu pentru că am avea ceva împotriva Serafimului Umbriel (Sf. Ioan Bosco e latin de rit și italian de limbă și sânge, și cu toate acestea n'a pregetat să înființeze noul ordin terțiar de salezieni), ci pentru că dorind dorim, din multe multe motive, să avem ceva autohton, ca să mă exprim așa, răsărind din nevoile noastre specifice și brodat pe fondul nostru sufletesc propriu, cu firul și cu culorile cari răspund gustului și urzelli noastre aparte. Să se pornască la drum, cu pușini, dar buni, acolo, în Țara Oașului. Vremea și darul Domnului se vor îngriji de rest. *Reposita est haec spes in sinu meo.* — Ori doară se teme cineva că noi n'am avea nici un Luchiesio pentru începătură, și nici Cel de sus nu ne-ar vrea un bine ca cel atins în aceste rânduri fugare?

Cardinalul și rabinii. Agenția „Kap“ aduce știrea că o deputație de rabini, bine de curând, s'a prezintat Eminenței Sale cardinalului Kakowski din Varșovia. Inaltul demnitar bisericesc i-a primit cu multă afabilitate și le-a ascultat dorința: să condamne (arhiepiscopul-cardinal) printr'o scrisoare pastorală antisemitismul și boicotarea evreilor. După care a urmat răspunsul său: violențele și excesele sunt de osândit, ori cine le-ar săvârși. Toate problemele, chiar și cele mai încurcate, trebuie rezolvate amăsurat eticei lui Hristos. Apoi a adaus, privind adânc în ochii oaspeților săi:

„Profit, totuși, de vizita D-Voastre ca să vă atrag atenția asupra faptului că-mi vin la cunoștință multe plângeri împotriva provocărilor și vătămării sentimentelor religioase a creștinilor din partea unor elemente evreiești. Câte-va exemple. Acțiunea atee în Polonia, care în timpul din urmă a luat o formă agresivă în combaterea religiei catolice, în batjocorirea dogmelor și în insultarea clerului catolic, e condusă de un evreu, de David Jablonski, editorul periodicului „Liberugetătorul“

și a unei foi menite mai ales poporului, numită „Lumina Mare“. Mai sunt și alte periodice, atât în limba polonă cât și în cea ebraică, jignitoare pentru religia catolică, cari, toate bine, au editori evrei. Am fost silit, acum de curând, să intervin personal la autoritățile în drept și să protestez împotriva articolelor din „Olponja“ și „Literarische Blätter“, cari vatămă pe Hristos. Nu vă atribui D-Voastră, rabinilor, răspunderea pentru aceste fapte, dar nu pot să nu accentuez că societatea israelită, cea atât de unanimă și de solidară întru a-și apăra propriile interese, ar trebui să garanteze populației creștine depășind respect al credinței și al tradițiilor creștine“

Reținem cazul, pentru că nu e de natură izolată. Dimpotrivă, e o verigă dintr'un lanț. Ce au făcut evreii în Franța separației bisericii de stat, și ce-au isprăvit în Ungaria, Austria și Germania, ca de Rusia și de alte părți de lume să nu mai pomenim, e prea cunoscut. — Cum se poartă la noi presa evreiască și iudovită față de creștinism și instituțiile lui, mai e lipsă s'o spunem?

Legiferarea avortului

— Cuvântul p. ep. Nicolescu —

În comisiunea penală, care s'a ocupat cu proiectul codului penal, la articolele cari tratează problema extrem de gravă a avortului, a prezentat un protest și biserica noastră română unită prin episcopul Iuliu Hossu, și au ținut să ia cuvântul și episcopul Frențiu al Orăzilor, și mai în urmă episcopul Lugojului, Dr. Al. Nicolescu. Fiindcă n'avem textul celorlalte, vă trimitem „Unirii“ noastre la Blaj în resumat vorba pe care a ținut-o, Vineria trecută, în sinul comisiunii episcopul Lugojului, vorbire care i-a impresionat pe membrii comisiunii, prin soliditatea argumentelor medicale, combătându-i pe doctorul ginecolog Georgescu.

După o introducere scurtă și potrivită, a început să citeze autorități medicale de rangul întâi cari exclud avortul sub orice formă.

A început cu profesorul Dr. med. Abdehaiden-Halle, renumitul fiziolog german, care într'o proclamație se exprimă astfel: „Printr'activarea sarcinei, în organismul mamei se întărește plă o transformare puternică. Trupul ei formează o unitate cu flința în devenire. Și cresc funcții cu totul noi. Glandele de lapte încep a se pregăti pentru funcțiunea viitoare importantă a hrănirii sugaciului. Nici un organ al mamei nu rămâne neinfluențat. Întreruperea sarcinei înseamnă pentru organism o mare catastrofă. Numai între împrejurări cu totul favorabile pot fi învinse fără pagubă permanentă. Aceasta nu stă în puterea noastră. Fliința viitoare condiționează nu numai o schimbare amplă în diferitele țesuturi ale mamei, ci și în afară de aceasta sarcina mai înseamnă și un fenomen sufletesc de importanță adâncă. Afirmarea aceloră, cari prezintă înălțurarea unei fliințe viitoare ca o intervenție înșelătoare între împrejurările de astăzi, e în contradicție patentă cu faptele. Orice îndepărtare făcută cât de cu grije a rodului pântecului ascunde în sine mari primejdii“.

Citează și pe profesorul ginecolog Dr. Sigvard din Berlin: „Întrebarea, dacă întreruperea sarcinei în primele luni este o intervenție ușoară, nepericuloasă, sau chiar o jecărie de copil, — trebuie tăgăduită în mod absolut. În nici o altă ramură a ginecologiei poate în nici un alt teren al restului medicinei nu se întâmplă atâtea nenorociri, cari trebuie reduse sau legate de intervenția medicală, ca în tratarea avortului și întreruperea artificială a sarcinei“. Nu mai puțin Dr. K. von Schleier în nr. 10 alui *Tagebuch* din Berlin din 1921 într'o proclamație către medici și femei, spune: „S'o întindem și s'o sucim cum vrem, chiar dacă fătul în dezvoltare încă nu-i conștient de sine, de unde își iau mamele îndreptățirea a nimici o viață ce germinează, e în devenire. E permis oare ca pe cei prinși de boala somnului și nu-s conștii, să-i inveninez? Tot astfel pe cei bolnavi mintal sau somnambuli sau hipnotizați, să-i omori? Care n'are un eu, are totuși un suflet alcătuitor. Cum se pot găsi

Foia „Unirii“

Vălul Satanei

— schiță —

de Pierre l'Ermite

Am întâlnit pe diavolul la colțul străzii Bayard. Era ferchez, în pardisiu cenușiu, guler moale, pantaloni călcați fără greș, ghete Richelieu, ciorapi moderni.

— Ce faci tu acolo? îi zice eu, ... căci suntem per-tu.

— Supraveghez congresul tău...

— Te neliniștește puțin? ...

— Oh! Așa de puțin, zise cu un ton sarcastic. Inșă în dosul monoclului îi observ minciuna.

Mă însoțește.

— Agitați-vă cât vreți, eu și așa vă țin pe toți de gât. Rapoartele voastre îmi fac o deosebită plăcere... dorințele voastre mă fac să râd, deși cu greu... Vezi acest pumn?... îmi arată degetele-i lungi și osoase — el a legat peste ochii catolicilor un văl care nu s'a mai deslegat de o jumătate de veac. Ah! eu știu face noduri, eu...

Catolicul și creștinul zelos au acest văl. Îmi arată, nervos, cu bățul trecătorii.

— Vezi acest domn elegant? Are vălul meu. Este un catolic... auzi? e un catolic... Este abonatul meu, la un ziar de dimineață;

ba mai mult, în fiecare seară trimite un lucrător să-i aducă un ziar protestant. Citește ziarul, îl pune la coș și deacolo trece și predică în casa întreagă, până la bucătărie... Vălul...

Câțiva pași mai departe ne trece pe dinainte o femeie tânără.

— O vezi? îmi zise... merge la liturghie. Totuși este clienta mea credincioasă. Îmi varsă câțiva bani în fiecare zi... O picătură de apă!... va zice un orb dintre catolici. Dar tu știi că dacă acest picur de apă este un nimic, oceanul teribil este format din astfel de picuri de apă. Cu acei câțiva bani ai acestei botezate și ai altora asemenea îmi edific eu pe bulevard palatele acestea împodobite cu „linotypes“ și rotative; aceste palate legate prin fir telefonic special cu toate capitalele din lume...

... Și această creștină are vălul...

In chioscuri dominează presa Satanei.

Ajungem în fața unui chiosc. Ochii Satanei flăcărau.

— Haide numără ziarele... strigă el...

Eu numărăm... una... două... trei... patru... cinci... Acestea erau toate.

— Acum să numărăm pe ale mele!

Bățul său trecea cu mișcări nervoase dela o publicație la alta:

— Aceasta este a mea prin articolul său de fond, cea de colo prin folletonul său... tot al meu e și acest ziar prin anunșurile sale, la fel și acesta prin desemele sale, asemenea și celalalt... și așa mai departe...

Diavolul avea dreptate... În diferite forme, fiecare foale servea planurile diavolului.

Preotul vorbește din amvon către patrule sute de persoane în vreme ce diavolul, prin presa sa, vorbește masselor. Nici preotul nu vede, are vălul.

Trece un preot. Satana îl urmărește cu deosebită atențiune.

— Chiar și acesta are vălul meu... Vezi-l cât e de asudat și de obosit? A ținut o predică... o frumoasă predică... nu mă cruțat de loc, îndrăznețul... Incheierea mai că seamă a fost foarte bine studiată; însă s'a adresat unui public de patrusute de persoane convinse și mai înainte despre ceace s'a spus. Până ce eu?... Ai văzut chioscul? Privește numai efectul!...

Erau orele 5 d. m. Din birouri și ateliere curgea lumea în tot lungul străzii spre gară. În fața chioscului se opresc cu toții, aproape fără excepție. Vânzătorii nu mai răsbesc cu împărțirea ziarelor. Din cinci în cinci minute sosesc la chiosc grele pachete cu ziare proaspete, pe cari deabia s'a uscat vopseaua de tipar.

Satana și întinde mâna-i slabă spre chiosc și-mi zice cu o voce de vădită mândrie: Iată amvonul meu!... Nici preotul care trece nu vede că între predicarea lui și a mea e aceeași distanță care există între praștia de odinioară și între mitralierele cele mai moderne. Nici el nu vede; poți să o constăți și tu, Petre. Ai văzut cum trecu, fără să privească, îngrozit

femei cari să aprobe această formă de infanticidiu? Unde este instinctul suprem deapururi laudat al feminității și al dragostei mișcătoare de mamă?"

A citat și medicii italieni și francezi. Astfel profesorul Bossi, unul dintre cei mai distinși ginecologi, a dovedit că „extrem de detestabilul vițiu pe care-l combatem (avortul) este una din contravențiile cele mai grave față de legile naturii: deci cauza alor multe și grave boale, fiind axiom nerăsturnat că tot ce-i împotriva naturii este deapururi păgubitor”. În cariera-i lungă găsi muieri numeroase rulate în sănătatea lor de acel vițiu exsecrabil, și lansă un apel călduros spunând că „este o datorie pentru fiecare cetățean să se preocupe de un astfel de abuz și să-l îndiguiască cu discuții raționale și convingătoare”. Iar marele medic Desplats: „Am văzut cardiace cari au devenit în chip norocos mame. Am văzut o creștină curajoasă iluminată și conștie de starea-i proprie, dând la lumină șapte copilași. Acelaș lucru se poate spune de mamele tuberculoase”. Și mai apoi doctorul Masi: „progresul medicinei și al chirurgiei nu au făcut să dispară aproape cu totul primejdia morții? Nu primiți, oh! femeilor, prescripțiile sau prohibițiile medicilor fără credință, decât după un examen scrupulos, fiind prea bine cunoscut cum un sfat de intimidare, poatecă de practici imorale, pe ei nu-i costă nimica”. Zdrobitoare a fost referirea la medicul de femei Dr. Auserms din Utrecht care scria în „A. R.” anul 1930: „Desvoltarea tehnicii ce ajută nașterile este în ultima jumătate a veacului de așa, cât jertfirea copilului ar trebui să fie cel mult o întâmplare excepțională. Ne putem deci mira numai, că jertfirea fătului viu, derivând din vremuri de insuficientă cunoștință și tehnică insuficientă, nu este privită din partea tehnicii auxiliare la nașteri ca un *testimonium paupertatis*, ca o dovadă a incapacității. Motivul nu-i altul decât o lipsă de respect înaintea vieții omenești și nu într'atâta marea îngrijorare pentru viața mamei. Ca medic olandez de femei aș voi să împărtășesc aici că în Olanda de arătăm cu mult mai rezervați față de perforațiune. Perforațiunea fătului

viu este în Olanda peste tot o mare raritate, nu se întâmplă niciodată în spitalele catolice, și-acolo nici nu s'ar admite. Și dacă cifrele au ceva de zis, aș comunica aci experiența-mi personală, că în practica mea de trezeci de ani, ajutătoare la nașteri, într'un oraș de 130,000 locuitori, dintre cari am ajutat până acuma vre-o 6000 (șase mii), n'am fost pus încă în situația delicată de a alege între mamă și copil. Urmarea poruncii divine „să nu ucizi” nu-i lertat să-l pună pe nimeni în conflict de conștiință în starea de acuma a științei auxiliare la nașteri. — Mai ales medicii catolici fie ei convingși că'n caz de conflict între mamă și copil, știința ajutătoare la nașteri de acuma ne îmbeie un razim sigur și la tot cazul o soluție sub unghiu „binelui comun”. Mai ales publicul ar trebui să știe, că acele cazuri, când mama numai prin moartea rodului (viabil ori nu) poate fi sustrasă unei primejdii amenințătoare, sunt așa de extraordinar de rare, încât e tot atât de ne'ntemeiat să ții cont de acestea, ca de orice primejdie arbitrară căreia suntem expuși în viața de toate zilele”.

Episcopul Nicolescu s'a mulțumit pentru acuma cu argumentele acestea, promițând doctorului Georgescu să-i citeze în plenul discuției la Senat o mulțime de alte autorități, tot medicale.

Inchele vorbirea citând poezia lui Eric Ibsen: „Pe culmi”, care simbolizează ascensiunile omului pe culmile reci ale orgoliului unde îl suride fericirea factice a libertății absolute, a scuturării jugului legii divine. Azi mai mult ca oricând trebuie să urcăm alte culmi. Culmile Calvarului vieții, care ne reclamă împlinirea datoriei până la suprema jertfă, culmile muntelui fericirilor unde sunt proclamați fericirii cei curați cu inima, cei prigoniți pentru dreptate, culmile rugăciunii smerite, culmile muntelui ispitelor urcate și de Domnul Hristos, care ne fac cunoscute vanitatea plăcerilor și avuțiilor lumii acestela. Termină spunând: Dixi et salvavi animam meam.

N. Bucureștianu

Cetiți și răspândiți: „UNIREA”

chioscul care zilnic, ba aproape în fiecare oră-i răpește suflete, chiar și ale micilor copii, răscumpărate cu sângele Celuiait...

Acest preot încă are vâlul...

*

Și acest preot a păstrat vâlul laolaltă cu catolicii săi, chiar în cursul celor mai grozave prigoniri, în loc să fi pus mâna pe presă.

Diavolul a început să se laude.

— Atunci... zice... mi-a fost cam frică...

Când am văzut că au alungat pe călugări din școli, că au furat toate bunurile Bisericii, mi-am zis: atențiune! Nu se poate să nu observe catolicii enormele sume jertfite pentru presă de Juboi, Glabeol, Cadum, Gibbs, Pink etc. să nu observe acțiunea urlașă a cotidianelor citite de un popor întreg; să nu vadă că poporul este al aceluia care-l vorbește; mi-a fost frică, gândindu-mă că ușor ar putea întoarce împotriva mea această armă teribilă.

Atunci am întregit vâlul... și furtuna a trecut. Pe încetul catolicii, resemnați, au jertfit încă odată tot ce au avut... Și presa mi-a rămas cu înflința și cu milioanele sale.

*

Diavolul continuă planurile sale fără a fi observat.

Satana-și drege cu un gest de superbie monoculul: — Eu, ingerul întunericului, eu nu am vâluri la ochi... eu văd limpede și încerc tot ceea ce catolicii nu prețuiesc îndeajuns... Oh! ziarul, cotidianul meu, de câte ori la sfâr-

șitul anumitor zile mari nu l-am strâns la inimă!... Căci el este expresiunea cea mai eficace a cuvântului meu. Acest cuvânt este auzit dela ușa redacției mele și trece din chiosc în chiosc, vorbește în toate cartierele capitalei, năpădește gările, prinde toate trenurile, toate vapoarele; în drumul său cercetează toate școalele, merge din oraș în oraș, din sat în sat, din cătun în cătun, din cărciumă în cărciumă, din colibă în colibă, și nu se oprește decât atunci când nu mai are nici un suflet de pierdut. El mobilizează în slujba mea chiar și copiii. Eu și pentru ei am pagini potrivite. Ei vezi!... acest succes catolicilor nu-l observă, au vâlul meu.

*

Să sperăm că într'o zi vor vedea limpede și catolicii.

Am ajuns la ușa teatrului sărăcăcios, unde se ține congresul. Satana mi-l arată cu un nespus dispreț în ochi: Acesta-!?!...

Eu însă am privit pe Goliat în față și l-am zis: Localul Cinei celei de taină era și mai mic. Răspunsul?... Un blestem groaznic.

Iar eu am continuat: În butul adevărului tău rușinos, pentru triumful tău real, eu cred, Satano, în victoria Aceluia, care are cuvintele vieții de vecl. Eu cred că Spiritul va sufla și catolicii vor vedea clar... Și acea zi, oh! acea zi!... Nu poate fi departe! (Unde a apărut?).

Trad. P. Alex. Pop, S. I.

Seriozitatea: valoare reală, sincer apreciată. Pentru cei cari cred că-i destul să ai legături și să fi măestru în abilități sociale și stilistico-retorice pentruca să ai trecere și să însuși încredere și respect în lumea mare politică, d. Grigore Filipescu fixează în *Epoca* o constatare, — duș rece. Scump și luminos crâmpelu de psihologie, îl reținem și noi, fără nici un comentariu:

„Mă întorc dela Paris. Mi-ar fi greu să spun că lumea a priceput ultima criză de guvern din România...”

Cu toate acestea, afară de d. Titulescu mai este un om politic din România, care să bucură în Franța de o situație excepțională. — El se numește *Iuliu Maniu*.

Fostul președinte de consiliu nu este un virtuoz al limbii franceze. Nu se poate deci spune că a încântat lumea prin farmecul oratoriei sale.

Cazul Maniu m'a interesat. L-am cercetat deci de aproape. Am vrut să știu pentru ce se bucură de o situație privilegiată printre bărbații de stat români. Știi ce mi-s'a răspuns din toate părțile?

„Pentru că d. Maniu este un om serios”.

Răspunsul merită să fie reținut. D. Maniu nu este un reclamagiu. De altfel când îți faci reclamă găsești altceva de împărțiat în public decât că ești „serios”.

Un fost președinte de consiliu francez, astăzi ministru de stat, îmi povestea o conversație avută cu Regele Carol I în Februarie 1914.

L-am întrebat ce impresie a lăsat asupra lui fostul suveran? „Impresia unui om serios”. — Iar același calificativ.

Tot auzindu-l în toate părțile, am început să mă întreb dacă lipsa de seriozitate nu este caracteristica politicii românești. — Oare pentru ce un român serios face primă în străinătate?”

Pentru frații din risipire. Pe lângă toată greutatea vremilor nu lipsesc sufletele bune și darnice, cari înțeleg lipsurile de ordin superior ale fraților răsirați prin Capitala Țării și prin toate orașele Vechiului Regat, și le tind mână de ajutor, fiecare după posibilitățile sale. La apelul Păr. mitropolit continuă să vină noul și mângâietoare răspunsuri.

În fruntea colectelor marimoase de astă dată stă *Eparhia de Nord*, cu suma de 34,635 Lei, adunată dela credincioșii acelei eparhii. Lista donatorilor o întregesc apoi, cu 3000 Lei: d. Dr. Viorel V. Tilea, fost ministru, Cluj, cu 2000 Lei: Soc. de asigurare „Prima Ardeleana”, Cluj, și d. Dr. Vasile Ciura, notar public, Sighișoara; cu 1500 Lei: d. Dr. Gheorghe Borșan notar public, Blaj; cu câte 1000 Lei: dd. Emanoil Peteanu, inspector general, Cluj; Ioan F. Negruțiu, dir. pens. Blaj; Dr. Petre Poruțiu, prof. univ. Cluj; Dr. Alex. Pop, prof. univ. Cluj; Adrian Pop, inginer, Sibiu; Dr. Romulus Mlocu, prefect, Deva; Dr. Augustin Șantal, medic, Arad; Dr. Gregorlu Gherman, avocat, Alba-Iulia; Dr. Ioan Zileri, subprefect, Blaj; Dr. Virgil Baican, medic, Blaj; Dr. Vasile Desmiorean, prof. Roma; Liceul de fete din Turda (colectă); păr. Vasile Suciu, prefectul Tipografiei și Libr. Sem. Blaj; și dd. Ioan Spineanu, Emil Rozor și Miron Roșu, tipografi, Blaj. — Cu câte 500 Lei au contribuit: dd. Ioan Boca, director, Tg.-Mureș; Dr. Pavel Sârbu, prim medic, Turda; Dr. I. Manta, profesor, Cluj; V. Tilea, inginer, Cluj; Dr. Octavian Rusu, adv., Sibiu; Dr. Cor. Ștefan, fost prefect, Sibiu; Ștefan Șarlea, tipograf, Blaj; Dr. Ieron. Stoichița, adv. Sibiu; Dr. Victor Pop, notar public, Dej; Organizația Agru, Dej; Silviu Vladislav, Vulcan; Nicolae Opreșă, Lupeni; Emil Ca-

darlu, dir. fln. Timișoara; Vasile Candrea, prof.-deputat, Cluj; Antoniu Zeller, pictor, Blaj; Adrian Nyergeș, comerciant, Blaj. — *Câte 400 Lei*: dd. Septimiu Băcilă, șef de gară, Blaj; Alex. Moldovan, director, Reghin și Gheorghe Țarină, prof. Turda. — *Alte sume*: d. Gr. Rîțiu prof. Sighet, (colectă) 600 Lei; dd. Dr. Ioan Plintican, medic, Tg.-Mureș și Nicolae Pop, prof. pensionar, câte 300 Lei.

Dat fiind scopul mare și sfânt, în vederea cărui se cere obolul tuturor celor buni ai noștri, e de nădăjduit că ofrandele benevole se vor înmulți mereu, în măsura nevoii arzătoare care le reclamă.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat mitropolitan a făcut mai nou următoarele schimbări în cler: Păr. *Gavril Fillmon*, preot militar în Cluj, a fost distins de viceprotopop onorar; păr. *George Gergely* din Turia a fost numit admin. parohial la Poian; păr. *Octavian Stolan*, preot disponibil, a fost numit admin. interimar în Ticușul nou; păr. *Valer Rusu* din Sânpetru-de-Câmpie, a fost numit paroh în Band; neohirotoniții: *Valer V. Mureșan*, admin. paroh. la Cheia; *Alexandru Muntean* la Pelișor, iar *Victor Bălțat* la Abuș.

— Ven. Ordinariat dela Cluj a făcut numirile ce urmează: Păr. *Ștefan Buzilă* din Poiana Ilvei, vicar foraneu al Rodnei; păr. *Aurel Sestras*, nouhirotonit, admin. local la Sâmboloni; păr. *Gheorghe Mărghițaș*, nouhirotonit, admin. local la Schiopi.

— Ven. Ordinariat al Lugojului a trecut pe păr. *P. Madincea* dela Vermeș la Minișel, iar pe păr. *Valeriu Pavelontu* din Bouțar, l-a numit protopop al Orăștiei.

— Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut următoarele numiri: păr. *Dr. Dumitru Pop* din Viile Satu-Mare admin. paroh. la Strâmtura; păr. *Ioan Lucky*, profesor de religie din Cernăuți, protopop onorar; păr. *Coriolan Dragomir* din Căvnicul de jos, admin. paroh. la Comlăușa, iar *Preacuv. Șa P. Leon I. Mannu*, egumenul dela Moiseiu, admin. paroh. la Vad.

Nouii licențiați în s. teologie. În sesiunea din Iunie c. s'au prezentat la examenele de licență în s. teologie șapte candidați. Au reușit trei: păr. *Valer Stolan* preot în Mojna (arhidieceză), păr. *Cornel V. Hossu*, preot în Cristolțel și păr. *Gavril Pop*, preot în Rodna. Amândoi aceștia din urmă aparținând eparhiei clujene.

Sf. Antoniu de Padova proclamat patron al nașunii portugheze. Incepând cu 13 Iunie c., »Sfântul lumii întregi«, cum l-a numit Leo XIII pe Sf. Antoniu, e în chip special sfântul și patronul nașunii portugheze. Născut și crescut pentru călugărie și preoție în Portugalia, patriarhul din Lisabona cu întreg episcopatul portughez a cerut dela Sf. Părinte să facă această bucurie sfântă patriei și neamului lor. Ceeace Vicarul Domnului a și făcut cu dragă inimă, prin scrisoarea apostolică »Sanctae Romanae Ecclesiae«, cu datul pomenit mai sus.

Locale. Dumineca viitoare, a șasea după Rusalii, va predica în catedrală păr. *Dr. Nicolae Lupu*, profesor de teologie.

— Rând pe rând și stoluri-stoluri și-a luat sborul spre cuibul părintesc neamul păsăresc al copilelor de școală și a dieceilor. Ieri, de Sânt Petru, s'a făcut *încheierea anului școlar și la Academia Teologică*, după liturgia sărbătorească din catedrală pontificată de păr. canonic Dr. Augustin Tatar, rectorul Academiei, în sobor de profesori de teologie și încheiată cu

Tedeum. După care păr. Rector le-a ținut, acasă, tinerilor leviți un luminos, substanțial și duos cuvânt de despărțire, rămânând ca, tot înainte de amiază, să li-se cetească notele de progres în studii. — Astăzi și Seminarul, asemenea celorlalte școli din Blaj, e cufundat în tăcerea vacanței celei mari.

— Cu temerile și nădejtile de totdeauna, s'a început și *examenul de bacalaureat*, la care s'au prezentat 93 elevi și eleve dela liceele Blaj, Aiud, Dumbrăveni și Sighișoara. La examenul în scris au trecut 75 de inși dintre cari 3 vechi și 72 noi, *Comisia de bacalaureat* e compusă din: d. Al. Ieșan — Cernăuți, prof. univ. (președinte); dna Mia Frollo, — București; dș. Elisaveta Ioan — București; dna Lucia Spârchez — Cluj; d. Lucian Voiculescu — Cluj; d. Dumitru Braharu, — Cluj; dș. M. Ștefănescu — Sibiu; d. Gh. Nicolescu — Sibiu.

— Trupa Teatrului Regina Maria din București, în frunte cu d. Bulandra, a jucat Joi seara piesa în 8 tablouri: *Sărutul în fața oglinzii*, de Fodor, iar Corul Învățătorilor din Blaj și jur a aranjat, aseară, sub auspiciile »Astrei« culturale o *serată artistică dansantă* foarte reușită.

Săptămâna ill. orientală. Se va ținea în *Veneția*, în zilele de 2—9 Septembrie c., sub conducerea cardinalului-patriarh La Fontaine al orașului lagunelor. Va avea două părți: liturgică una; de rugăciuni și studii, alta. Tema generală a congresului, la care s'au anunțat deja orientaliști de renume, din apus și răsărit: *Suprema dorință a dumnezeescului Răscumpărător: Unitatea catolică.* Se va sluji în riturile: bizantin, slav și armean. În seara de 5 Sept. va fi și o audiție de antice cântări bisericesti bizantine, executate de celebra Schola cantorum dela Grottaferata.

Agru în Iacobeni. La stăruințele păr. Ioan Ioanette, preotul local, bunii noștri credincioși din Iacobeni în 6 Maiu c., — (jud. Turda) s'au organizat în Agru. Adunați cu mic, cu mare, în școala primară de stat din loc, au răspuns cu însuflețire la îndemnul de bine ce li-s'au dat și și-au ales numai decât și comitetul necesar, în care au intrat: Teofil Onacă, președinte; Petru Seliștean și Alex. Rusu, vicepreședinți; inv. Iosif Dulău, secretar; Onacă Partenie, casar; păr. Ioanette, controlor și alți șapte membri în comitet. Organizația are deja 58 de membri cu totul. — Tot acolo s'a înființat, la scurtă vreme după Agru, și Reuniunea Mariană pentru femei, cu dna Maria Ioanette, soția părintelui, ca prezidentă, Maria Onacă viceprezidentă, Maria Pop, cassieriță și alte 11 membre în comitet. Numărul celorlalte membre face 48. — Doamne ajută!

Pe lângă suflete — și tipografie. Așa cred misionarii că pretinde pastorația de azi. Și ei, întru cât numai se poate, așa și purced. Așa a făcut zilele trecute și Msgr. Van Goethem, vicarul apostolic din Coquilhatville (Congo Belgian): s'a îngrijit de tipografie pentru tânăra și nu tocmai bogată în suflete misiune a sa. Ii trebuie însă manuale de școală și cărți de pietate pentru negrii locului, cărora o să le deie și o revistă în limba lor. Și ca să poată răspunde cu promptitudine acestor cerințe, s'a provăzut, înainte de multe alte cele, cu ceace a crezut că premiază între necesități: cu tipografia.

Apostolie printre negri. Faptul, — ori mai bine zis: serie de fapte, — se petrece în America de Nord și privește munca apostolică săvârșită de Părinții Iozefiți în lumea negrilor de acolo. Grăiască datele aduse de »The Register« din Denver: Ordinul Iosefiților numără, în acele părți, 45 preoți, 51 seminariști, 17 novici, și 80 elevi. Aceștia, — fiecare în marginile drepturilor sale, — poartă grija sufletească

la 66.927 negri catolici. Anul trecut au convertit 1.300 inși, au botezat 3.507 inși și au pregătit 532 de adulți pentru botez. Au înființat 66 școli, în cari 234 maici și 74 surori converse dau instrucție la 12.450 copii de negri. Susțin 56 biserică și poartă și povara a 24 stațiuni misionare. Munca lor apostolică se desfășoară în cadrele a 3 arhiepiscopii și 11 eparhii, din 12 sstate.

Telefonul »Unirii«

D. București. Nu știm care va fi realitatea în cazul din Sârbii Maramureșului cu înmormântarea răp. învățător Ancuța. Atâta însă vedem că d. Tiplea, corespondentul »Universului« din 26 Iunie c. e cătrănit foc de faptul că preotul român unit de acolo n'a îngăduit să fie înhumat în cimitirul unit numitul inv. de obârșie moldovenească și, mai mult decât probabil, »apostolul al păr. Ivan dela Cluj, decât dacă jumătate din slujbă se va face după ritualul ortodox, iar cealaltă jumătate va fi făcută de preotul unit al locului. Așa corespondentul »Universului« care se provoacă la nr. ministerial 65595—1930 cu permisia înmormântării greco-catolicilor în cimitirele ortodoxe (unde ei n'au) și vice-versa. Acum: ce-o fi drept din raportul menționat, ce n'o fi, — rămâne să vedem, fiindcă informațiile »U.« iper-ortodox (știm din experiență mai veche), lasă de dorit. Ni-se comunică însă un alt caz. Acesta dela Caransebeș, unde rolurile se inversează: mortul e unit (răp. căpitan Călugăr), iar cimitirul e al ortodocșilor. Ajunși cu mortul la ușa cimitirului, preoții uniți au fost opriiți brutal, de doi preoți ortodocși, spunându-li-se categoric că preoți »uniți« acolo nu trec. În urma acestei ieșiri »frățești, uniții au fost siliți să depună odăjdile și să lase mortul să-l prohodească ortodocșii. Despre asta »U.« n'a suflat și nu suflă un cuvânt, și nici pe minoroșita dela Cluj »Renașterea« nu o »revoltă«... Adresa ministerială în concepția ei, așa se vede, privește numai pe uniți, când e să se îngroape ortodocși în cimitirele lor...

B. Cluj. Nu ne impresionează de loc. Ilustrul G. B. D. al Dv. ateu și bătaș al ortodoxiei, s'a șters singu din numărul muritorilor cari pot fi luați în serios. E un bătrân rău, și nimic mai mult. Ciudata și prea puțin academică lui »notă« din »Renașterea« (24. VI. 1934) este și ea produsul unui acces de tusă bătrânească. — Știi doar bine, că în »telefonul« incriminat n'am contestat calitatea de »bărbat cultural« a păr. Ivan dela Cluj, nici n'am atacat Academia, care l-a proclamat membru de onoare al ei. Ne-am exprimat însă mirarea, că venerabila instituție s'a mulțumit cu atâta, câtă vreme mai sunt și alții, cel puțin tot atât de vrednici de această cinste. Ce poate fi supărător în acest »telefon«, nu știm. Probabil d. G. B. D. se simte, în oarecare măsură, vinovat de fapta Academiei, de aceea este atât de irascibil Ori, poate, face ironie. Căci, răspunzându-ne nouă ține să sublinieze că: păr. Ivan, »a scris toată viața... și niște cercetări sociale a căror valoare n'o exagerăm«. Chiar de aceea, alegerea Academiei o întemeiază pe »faptele« culturale, nu pe scrisul păr. Ivan. Bun și aprobat și de noi. — Dar nu este om de omenie în țară, care să nu știe, că și între »popii« uniți, pe care îi batjocoresc marel credincios ortodox G. B. D. se găsec uniți, care au »înșept fapte de unitate și unificare sufletească« de valoare cel puțin egală cu ale păr. Ivan și, pe deasupra, au mai scris și lucrări de valoare științifică necontestată. Totuși, Academia i-a uitat. De ce? Nu mai sunt »bărbați culturali« fiindcă și-au pierdut vremea cu scrisul? — Judecați deci singuri, cât de »savantă« este argumentarea academicianului G. B. D. Ca să nu vorbim de tonul pe care îl întrebunțează. »Licheluța anonimă care a scris notița«... (adecă »telefonul nostru«); așa își introduce argumentarea. Dela un academician, e cum nu se poate mai frumos. Ce-ar fi dacă i-am răspunde pe același ton? Mai ales că, să nu se uite, sunt în dicționar câteva epitețe cari caracterizează de minune pe tânărul atlet ateu al ortodoxiei.

Curatorul parohiei Române unite din Brașov

Nr. 34/1934

Publicațiune de Licitație

În ziua de 12 Iulie 1934 ora 10 Curatorul Parohiei române-unite din Brașov va ține licitație publică cu oferte închise, fără supra-oferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la *clădirea bisericii române-unite*.

Valoarea lucrărilor este, pentru devizul estimativ, de Lei 2.400.000. — Garanția (cauțiunea) va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, efecte de stat, ori scrisoare de garanță emisă de o bancă de prima bonitate.

Licitația se va ține în localul *Oficiului parohial* str. Lungă Nr. 111. Planurile, devizul, condițiunile speciale și generale etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Brașov,

Brașov, la 27 Iunie 1934.

Emil Socaciu
prim-curator

Mihail Hodârniș
protopop-paroh